

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji

27. septembar - 10. oktobar 2024. godine

Sloboda izražavanja

Uskraćivanje mogućnosti praćenja sednica

Iz Skupština opštine Gornji Milanovac odbili su da daju akreditaciju televiziji N1 za praćenje sednice, uz obrazloženje da je "N1 bio među poslednjima koji se prijavio". Ne bi smeli da postoje razlozi za onemogućavanje novinari/ki da izveštavaju sa događaja koji su u interesu javnosti. Ipak, nedelju dana kasnije slično se ponovilo u Kikindi, kada je obezbeđenje, uprkos akreditaciji, zabranilo prisustvo sednici ekipi iste televizije. Od početka ove godine zabeleženo je više primera u kojima se lokalnim medijima uskraćuje mogućnost prisustva sednicama lokalnih skupština opština. Tako je, krajem septembra, snimatelju zrenjaninskog KTV-a zabranjeno prenošenje sednice skupštine opštine Vrbas. Oduzimanje mogućnosti novinarima/kama da prate i prenose skupštinske sednice znači ograničavanje transparentnosti u radu lokalnih tela i institucija. Ovakva praksa narušava pravo javnosti na pravovremeno i potpuno informisanje iz različitih izvora.

Lažne dojave o bombama na RTS i portalu 24/7

Poseban policijski tim utvrdio je da su dojave o bombama redakciji RTS-a i portalu 24/7 bile lažne. Uprkos tome, ovakvi događaji mogu ostaviti stresne posledice po zaposlene i svakako remete njihov rad.

Novinari/ke Tanjuga dobili pretnje smrću

Agenciji Tanjug stigao je preteći mejl u kome je navedeno da će njihovi novinari/ke biti ubijeni ako kroče na Kosovo. Pretnje novinarima/kama utiču na njihovu sigurnost, ali i kvalitet i slobodu izveštavanja. Tanjug je saopštio da je angažovao sve nadležne službe da reaguju povodom pretnji smrću njihovim zaposlenim.

Zaposleni Javno komunalnog preduzeća pretili novinarki

Šef i radnici leskovačkog Javnog komunalnog preduzeća vikali su i pretili novinarki JUGpress-a kada ih je fotografisala kako seku drvo na javnoj površini. Zaposleni javnog preduzeća pretili su i tužbom. Posao novinara/ki jeste da prate rad nadležnih službi i institucija kako bi javnost bila obavještena o delovanju istih tako da je svako targetiranje vid pritiska i pokušaj ograničavanja prava javnosti da bude informisano.

Targetiranje novinarki JUGpress-a

Provladini tabloidi pokrenuli su kampanju protiv urednice Regionalne informativne agencije JUGpress Ljiljane Stojanović nakon pitanja koje je na konferenciji za štampu postavila ministarki Milici Đurđević Stamenkovski. Pitanje se odnosilo na zamerku koju je ministarka uputila ženama koje rađaju u kasnijim godinama. Televizija Informer posvetila je deo svog jutarnjeg programa ovoj temi. Obaveza novinara/ki jeste da preispituju izjave nosioca vlasti tako da svako njihovo naknadno targetiranje dovodi cenzuri ili potencijalnoj auto-cenzuri kao i smanjenoj transparentnosti u radu predstavnika organa javne vlasti.

Advokat pretio novinaru Dinku Gruhonjiću

Advokat iz Novog Sada prišao je, u restoranu, novinaru i programskom direktoru Nezavisnog društva novinara Vojvodine (NDNV) Dinku Gruhonjiću i izvređao ga psovka i šovinističkim uvredama. Podsećamo da se mesecima unazad sprovodi kampanja protiv novinara Gruhonjića od strane predstavnika vlasti i pro-režimskih tabloida i da je Gruhonjić već bio napadan na ulici i da su grafiti mržnje bili ispisani na ulazu zgrade u kojoj novinar živi sa porodicom.

Muškarac osuđen zbog ugrožavanja novinarki

Nakon tri godine, završeno je suđenje u procesu targetiranja i ugrožavanja bezbednosti glavne urednice "Podrinskih" Isidore Kovačević. Podsećamo, nakon što je pisala o huliganima i batinašima koji su palicama napali građane/ke Šapca na protestu protiv "Rio Tinta" 2021. godine i u tekstu navela njihove javne funkcije, Kovačević se našla na meti organizovane hajke. Širom grada tada su osvanule poternice sa njenim likom, kao i sa slikama još dve osobe. Osnovni sud u Šapcu je 2. oktobra ove godine doneo osuđujuću presudu od dve godine zatvora Milanu Filipoviću iz Šapca, zbog lepljenja ovih plakata. "I dalje ne znamo ništa o štampariji, nalogodavcima, koordinatorima i ostalim distributerima. Želim da verujem da je ovakva presuda tek početak ove priče i da će i ostali učesnici biti procesuirani. Samim tim poslala bi se jasna poruka da je ugrožavanje bezbednosti nešto što je kažnjivo, da niko nije zaštićen ko bilo koga ugrožava i da će se time svako zastrašivanje zaustaviti", saopštila je novinarka Isidora Kovačević čija je bezbednost bila ozbiljno dovedena u pitanje svih ovih godina dok je sudski proces trajao.

Ugrožen opstanak Portala IN medija usled SLAPP tužbi

Sedam SLAPP službi podneto je protiv lokalnog portala IN medija iz Indije povodom njihovog izveštavanja o podeli poklona od strane lokalne vlasti deci koja se bave karateom. Problematično je bilo to što se u poklonima nalazio med za potenciju. Ovaj lokalni medij tužen je od strane roditelja dece. Ovaj lokalni medij tužen je od strane roditelja dece. IN medija i urednica Verica Marinčić već su osuđeni u jednoj od sedam tužbi, i određena im je novčana kazna u visini od 160.000 dinara. Urednik portala istakao je kako je opstanak ovog medija doveden u pitanje zbog pomenutih tužbi, pretnji i pritisaka. Praksa lokalnih vlasti bila je da ne pozivaju novinare/ke IN medija na svoje događaje, a u neformalnim razgovorima kao razlog je navedeno da predstavnici vlasti ne znaju kakva će pitanja biti postavljena. Targetiranje kritičkih medija na lokalnom nivou posebno je problematično jer smanjuje odgovornost javnih institucija i mogućnost građana/ki da ostanu informisani.

Ministarstvo unutrašnjih poslova nije dostavilo video materijal napada na novinara

U slučaju napada na novinara Vuka Cvijića koji se odigrao 29. maja, Vojno-medicinska akademija dostavila je potrebnu medicinsku dokumentaciju tužilaštvu, dok Ministarstvo unutrašnjih poslova još uvek nije dostavilo snimke kamera, odnosno video - nadzora, iako se napad dogodio u centru grada. Podsećamo, Vuka Cvijića je napao direktor pro-režimskog medija "Srpski telegraf". Ažurnost državnih organa potrebna je da bi se napadači na novinare/ke na vreme procesuirali i kako bi se slični potencijalni napadi u budućnosti sprečili.

Izmene Krivičnog zakonika potencijalno kažnjavaju poziv na protest

Ministarstvo pravde otvorilo je javnu raspravu o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika. Spornim izmenama uvodi se novo krivično delo — objavljivanje materijala kojima se savetuje izvršenje krivičnog dela. Navodi se da se kažnjava osoba koja učini dostupnim materijal koji sadrži informacije kojima se daju saveti u cilju izvršenja krivičnog dela. Predviđena kazna iznosi od tri meseca do tri godine. Ovakve izmene mogu predstavljati potencijalnu opasnost budućim organizatorima/kama protesta, ali i svim građanima/kama u slučaju da putem društvenih mreža daju savete i uputstva o blokiranju saobraćajnica ili pruga. Milica Randelović aktivistkinja iz Kule, koja je u avgustu zadržana na aerodromu zbog sumnje za "pozivanje na nasilnu promenu ustavnog uređenja" navodi da se ovako "kriminalizuje ne samo čin protesta, nego i pisanje o protestu". Ovakvim izmenama praktično se legitimizuju sva hapšenja i privođenja aktivista i aktivistkinja koji su u proteklom periodu učestvovali u ekološkim protestima, a koje je policija i Bezbednosno informativna agencija (BIA) privodila na informativne razgovore zbog postova na društvenim mrežama.

Sloboda okupljanja

BIA poziva poljoprivrednike na informativne razgovore

Nakon protesta poljoprivrednika i blokade puta, tri pripadnika Udruženja poljoprivrednih proizvođača Subotice dobili su poziv na razgovor u Bezbednosno informativnu agenciju (BIA). Dva člana su svojevolejno otišla dok je treći priveden na protestu dan kasnije. Na razgovore su pozvani i član Kluba proizvođača Čantavir i poljoprivrednik iz Malog Iđoša koji su planirali da se pridruže protestu. Ove godine se BIA aktivno uključila u procese ispitivanja aktivista/kinja i građana/ki koji protestuju ili se po aktuelnim društvenim pitanjima oglašavaju na društvenim mrežama. To vodi do ozbiljnog urušavanja osnovnih prava garantovanih Ustavom i zakonima, a društvo gura u fazu gde se tajne službe bave “običnim” građanima/kama.

Sloboda udruživanja

Tužilaštvo odbacilo prijavu zbog spiska “ekoloških terorista”

Više javno tužilaštvo u Beogradu odbacilo je krivičnu prijavu protiv NN lica, a koju su podneli reditelj Stevan Filipović i aktivista Eko straže Bojan Simišić. Oni su podneli krivične prijave protiv nepoznatih lica koja stoje iza fantomskog udruženja “Kopaćemo”, a na čijem su veb sajtu okačene fotografije građana/ki i aktivista/kinja koji su označeni kao “ekološki teroristi”. Tužilaštvo je utvrdilo da nema elemenata krivičnog dela ugrožavanja sigurnosti. Ipak, veliki broj osoba koji se našao na spisku, poput naučnika Aleksandra Matkovića, primio je više desetina pretnji smrću. Ovakvim spisakom kojim se ljudi zbog učešća u protestima označavaju kao teroristi ozbiljno je targetiranje i manipulativna kampanja sa ciljem podrivanja ekoloških protesta, a postoji bojazan da će adekvatna reakcija tužilaštva neki sledeći put doći prekasno.